

ویراست سوم

آموزش گام به گام

PHP

تألیف: عین الله جعفر نژاد قمی

علوم رایانه

سرشناسه	:	جعفر نژاد قمی، عین‌الله، ۱۳۳۹.
عنوان و نام پدیدآور	:	آموزش گام به گام PHP / تألیف عین‌الله جعفر نژاد قمی.
وضعیت ویراست	:	[ویراست ۳]
مشخصات نشر	:	بابل: علوم رایانه، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۵۰۴ ص.: مصور، جدول.
شابک	:	978-600-205-032-8
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	پی.اچ.پی. (زبان برنامه‌نویسی کامپیوتر)
موضوع	:	وب--سایت‌ها--طراحی
موضوع	:	وب--سایت‌ها--اقدامات تأمینی
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۱ ج ۷ پ ۸۷ / ۷۳ / ۷۶ QA
رده‌بندی دیویی	:	۷۶۲ / ۰۰۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۱۵۵۱

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه‌ی مولف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

www.olomrayaneh.net

تلفن: ۰۱۱۱-۳۲۶۰۷۷۲

علوم رایانه بابل، صندوق پستی: ۴۷۱۳۵-۸۹۱

آموزش گام به گام PHP (ویراست سوم)

تألیف: عین‌الله جعفر نژاد قمی

چاپ اول

پاییز ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: فرنگار رنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۵-۰۳۲-۸

نشانی ناشر: بابل، خیابان شریعتی، مجتمع میلاد، واحد ۱۷

حروف چینی و صفحه‌آرایی: علوم رایانه

فهرست مطالب

۶۳	۳-۱۸. توضیحات در برنامه PHP
۶۴	۳-۱۹. دستکاری رشته‌ها
۶۹	۳-۲۰. عبارات منظم

فصل چهارم: ساختارهای کنترلی و آرایه‌ها

۷۳	۴-۱. ساختارهای تصمیم‌گیری
۸۱	۴-۲. ساختارهای تکرار
۸۷	۴-۳. انتقال کنترل غیر شرطی
۸۹	۴-۴. به کارگیری آرایه
۱۰۰	۴-۵. چند تابع در مورد آرایه‌ها
۱۰۳	۴-۶. مرتب‌سازی آرایه‌ها
۱۰۶	۴-۷. آرایه‌های چندبعدی
۱۰۹	۴-۸. باز هم چند تابع مفید در آرایه‌ها
۱۱۲	۴-۹. چند تابع درباره تاریخ و زمان

فصل پنجم: سازمان‌دهی برنامه‌ها

۱۱۸	۵-۱. استفاده مجدد از کد
۱۱۹	۵-۲. راه‌های استفاده مجدد از کد
۱۳۳	۵-۳. طول عمر و حوزه متغیرها
۱۳۶	۵-۴. متغیرهای ایستا
۱۳۷	۵-۵. توابع تودرتو
۱۴۰	۵-۶. بازگشتی
۱۴۳	۵-۷. ضمیمه کردن فایل‌ها به برنامه

فصل ششم: کارکردن با فایل‌ها و دایرکتوری‌ها

۱۵۴	۶-۱. سازمان فایل
۱۵۵	۶-۲. نوشتن در فایل و خواندن از آن
۱۵۵	۶-۳. حالت‌های فایل
۱۵۶	۶-۴. بازکردن فایل
۱۵۸	۶-۵. بستن فایل
۱۵۸	۶-۶. نوشتن در فایل
۱۵۹	۶-۷. قفل کردن فایل
۱۶۵	۶-۸. خواندن از فایل
۱۷۴	۶-۹. چند تابع مفید در مورد فایل‌ها

فصل اول: برنامه‌نویسی تحت وب

۷	۱-۱. تاریخچه
۸	۱-۲. معماری کلاینت-سرور
۹	۱-۳. مروری بر معماری وب
۱۳	۱-۴. انواع اسناد وب
۱۹	۱-۵. برنامه‌نویسی در سرور
۲۳	۱-۶. برنامه‌نویسی در سمت کلاینت

فصل دوم: نصب وب سرور و PHP

۳۰	۲-۱. نصب PHP
۳۴	۲-۲. نکاتی درباره EasyPHP
۳۷	۲-۳. وب سرورهای IS و آپاچی در کنار هم
۴۸	۲-۴. اختصاص پورت 80 به آپاچی
۴۱	۲-۵. مشاهده‌ی پورت‌های مورد استفاده در سیستم

فصل سوم: مفاهیم زبان PHP

۴۲	۳-۱. ویژگی‌های مهم PHP
۴۳	۳-۲. بعضی از قدرت‌های PHP
۴۴	۳-۳. نیازمندی‌های کار با PHP
۴۴	۳-۴. انواع داده‌ها
۴۵	۳-۵. متغیرها
۴۶	۳-۶. ثوابت
۴۷	۳-۷. عملگرها
۵۰	۳-۸. عملگرهای بیتی
۵۰	۳-۹. عملگرهای متفرقه
۵۱	۳-۱۰. تقدم و شرکت‌پذیری عملگرها
۵۲	۳-۱۱. مفهوم دستورات و توابع
۵۳	۳-۱۲. آغاز و پایان دستورات PHP
۵۴	۳-۱۳. نمایش اطلاعات در مرورگر
۵۵	۳-۱۴. کسب اطلاعات راجع به پیکر بندی PHP
۵۶	۳-۱۵. دستکاری تاریخ و زمان فعلی سیستم
۵۸	۳-۱۶. تعیین و تبدیل نوع متغیرها
۶۰	۳-۱۷. ترکیب PHP و HTML

۱۰-۳	چند تابع مفید در مورد پایگاه‌های داده.....	۲۶۸
------	--	-----

فصل یازدهم: ایجاد تصاویر

۱۱-۱	فرمت‌های تصاویر.....	۲۹۰
۱۱-۲	ایجاد تصاویر.....	۲۹۱
۱۱-۳	ایجاد تصاویر با متن و فونت‌ها.....	۲۹۷
۱۱-۴	تعیین ابعاد متن در گرافیک.....	۲۹۹

فصل دوازدهم: کوکی‌ها و نشست‌ها

۱۲-۱	بررسی HTTP.....	۳۰۷
۱۲-۲	تعامل با کاربر.....	۳۰۷
۱۲-۳	کنترل‌های نشست.....	۳۰۸
۱۲-۴	مشکلات کوکی‌ها.....	۳۱۳
۱۲-۵	پیاده‌سازی نشست‌های ساده.....	۳۱۵
۱۲-۶	پیگیری و کنترل نشست.....	۳۱۹
۱۲-۷	تشخیص هویت کاربران با کنترل نشست.....	۳۱۹
۱۲-۸	تبادل داده‌ها با رشته پرس‌وجو.....	۳۲۴
۱۲-۹	چند ویژگی مهم در PHP.....	۳۲۶

فصل سیزدهم: تشخیص هویت کاربران و شخصی‌سازی سایت

۱۳-۱	شناسایی کاربر و شخصی‌سازی سایت.....	۳۳۲
۱۳-۲	ذخیره bookmarks.....	۳۳۳
۱۳-۳	bookmark‌های پیشنهادی.....	۳۳۳
۱۳-۴	حاجه مسئله.....	۳۳۳
۱۳-۵	پیاده‌سازی پایگاه داده.....	۳۳۵
۱۳-۶	پیاده‌سازی صفحه ورود به سایت.....	۳۳۶
۱۳-۷	ثبت نام از کاربران.....	۳۳۸
۱۳-۸	پیاده‌سازی ذخیره و بازیابی BM.....	۳۵۱
۱۳-۹	پیاده‌سازی BM‌های پیشنهادی.....	۳۵۷
۱۳-۱۰	اجرای برنامه.....	۳۶۰

فصل چهاردهم: ساخت سید خرید

۱۴-۱	مسئله سید خرید.....	۳۶۸
۱۴-۲	مروری بر راه حل.....	۳۶۹
۱۴-۳	پیاده‌سازی پایگاه داده.....	۳۷۲
۱۴-۴	ورود داده‌های آزمایشی به پایگاه داده.....	۳۷۴
۱۴-۵	پیاده‌سازی کاتالوگ online.....	۳۷۴
۱۴-۶	نمایش کتاب‌های یک موضوع.....	۳۷۷
۱۴-۷	نمایش جزئیات کتاب.....	۳۷۸
۱۴-۸	پیاده‌سازی سید خرید.....	۳۷۹
۱۴-۹	پیاده‌سازی پرداخت.....	۳۹۰

۱۰-۶	دستیابی تصادفی به محتویات فایل‌ها.....	۱۷۷
۱۱-۱	کارکردن با دایرکتوری‌ها.....	۱۸۲
۱۲-۱	upload کردن فایل‌ها به سرور.....	۱۸۴
۱۳-۱	بازکردن فایل از طریق FTP یا HTTP.....	۱۸۶

فصل هفتم: شیء‌گرایی در PHP

۷-۱	اشیا و کلاس‌ها.....	۱۸۷
۷-۲	ایجاد کلاس در PHP.....	۱۸۸
۷-۳	ایجاد شیء.....	۱۸۹
۷-۴	دستیابی به اعضای اشیا.....	۱۸۹
۷-۵	عملیات با پارامتر.....	۱۹۰
۷-۶	سازنده‌های کلاس.....	۱۹۳
۷-۷	وراثت.....	۱۹۵
۷-۸	مثال: طراحی صفحات شیء‌گرا.....	۱۹۸

فصل هشتم: معرفی MySQL

۸-۱	تعریف پایگاه داده.....	۲۰۷
۸-۲	سیستم پایگاه داده چیست؟.....	۲۰۸
۸-۳	مزایای استفاده از پایگاه داده.....	۲۱۱
۸-۴	انواع پایگاه‌های داده.....	۲۱۱
۸-۵	طراحی پایگاه داده.....	۲۱۶
۸-۶	مقایسه سه نوع پایگاه داده.....	۲۱۸
۸-۷	از کدام سیستم مدیریت پایگاه داده استفاده کنیم؟.....	۲۱۸
۸-۸	معماری پایگاه داده‌ی وب.....	۲۱۹
۸-۹	کارکردن با MySQL.....	۲۲۰
۸-۱۰	آشنایی با PhpMyAdmin.....	۲۲۰

فصل نهم: ایجاد پایگاه داده

۹-۱	مفهوم شناسه (identifier).....	۲۲۴
۹-۲	انواع داده‌ها.....	۲۲۵
۹-۳	روش‌های ایجاد پایگاه داده.....	۲۲۸
۹-۴	ایجاد جدول.....	۲۳۴
۹-۵	ورود داده‌ها به جدول.....	۲۴۲
۹-۶	بازیابی داده‌ها از جدول.....	۲۴۴
۹-۷	عملگرها و بازیابی داده‌ها.....	۲۴۹
۹-۸	بازیابی داده‌هایی با شرایط خاص.....	۲۵۷
۹-۹	به‌هنگام‌سازی رکورد‌های جدول.....	۲۶۰
۹-۱۰	حذف رکورد‌ها از جدول.....	۲۶۲

فصل دهم: ارتباط PHP با MySQL

۱۰-۱	عملکرد معماری پایگاه داده‌ی وب.....	۲۶۴
۱۰-۲	مراحل پرس‌وجو از پایگاه داده.....	۲۶۵

فهرست مطالب ۵

۴۶۸	۱۸-۴. مشاهده رکوردها.....
۴۷۲	۱۸-۵. حذف رکورد از دفترچه تلفن.....
۴۷۴	۱۸-۶. اجرای پروژه.....
۴۷۷	۱۸-۷. توسعه پروژه.....

فصل نوزدهم: انواع خطاها و اشکال زدایی برنامه

۴۷۸	۱۹-۱. انواع خطاهای برنامه نویسی.....
۴۸۳	۱۹-۲. سطوح خطاها در PHP.....
۴۸۴	۱۹-۳. تغییر تنظیمات گزارش.....
۴۸۴	۱۹-۴. گزارش خطای کاربر.....
۴۸۵	۱۹-۵. اداره کردن خطاها.....
۴۸۷	۱۹-۶. چند توصیه.....

پیوست ۱: آشنایی با PhpMyAdmin

۴۸۸	پ-۱. ایجاد پایگاه داده.....
۴۸۹	پ-۲. مشاهده لیست پایگاه های داده.....
۴۹۰	پ-۳. حذف پایگاه داده.....
۴۹۰	پ-۴. ایجاد جدول در پایگاه داده.....
۴۹۳	پ-۵. وارد کردن اطلاعات به جدول.....

پیوست ۲: پیکربندی فایل php.ini

۴۹۶	پ-۱. تنظیم گزینه های مفسر.....
۴۹۷	پ-۲. تنظیم مسیر جستجوی PHP.....
۴۹۸	پ-۳. اداره کردن خطاها.....
۴۹۹	پ-۴. فعال کردن توسعه.....
۴۹۹	پ-۵. تنظیم تغییرهای مربوط به توسعه.....
۵۰۰	پ-۶. تنظیمات مربوط به امنیت.....
۵۰۰	پ-۷. پیکربندی متغیرهای فرم و upload فایل ها.....
۵۰۱	پ-۸. افزایش کارایی.....
۵۰۲	پ-۹. تابع init_set.....

۵۰۳	منابع و مآخذ.....
-----	-------------------

۳۹۱	۱۴-۱۰. پیاده سازی واسط مدیریتی.....
۳۹۶	۱۴-۱۱. بسط پروژه.....
۳۹۶	۱۴-۱۲. اجرای سیستم.....
۳۹۷	۱۴-۱۳. وارد شدن به سایت اصلی.....
۳۹۹	۱۴-۱۴. وارد شدن به بخش مدیریتی.....

فصل پانزدهم: ایجاد تریبون آزاد در سایت

۴۰۶	۱۵-۱. طرح مسئله.....
۴۰۶	۱۵-۲. راه حل مسئله تریبون آزاد.....
۴۰۷	۱۵-۳. مروری بر حل مسئله تریبون آزاد.....
۴۰۸	۱۵-۴. طراحی پایگاه داده.....
۴۱۰	۱۵-۵. مشاهده درخت پیام ها.....
۴۱۹	۱۵-۶. مشاهده هر یک از پیام ها.....
۴۲۱	۱۵-۷. افزودن پیام های جدید.....
۴۲۶	۱۵-۸. اجرای برنامه.....

فصل شانزدهم: استفاده از توابع شبکه و پروتکل ها

۴۲۷	۱۶-۱. مروری بر پروتکل ها.....
۴۳۱	۱۶-۲. پروتکل های ارسال و دریافت نامه.....
۴۳۱	۱۶-۳. استفاده از سایت های دیگر.....
۴۳۴	۱۶-۴. استفاده از توابع جستجو در شبکه.....
۴۳۸	۱۶-۵. استفاده از FTP.....

فصل هفدهم: ایمیل و فهرست پستی

۴۴۶	۱۷-۱. مقدمات ایمیل.....
۴۴۷	۱۷-۲. مشخصات تابع mail().....
۴۵۲	۱۷-۳. فهرست پستی.....

فصل هجدهم: ایجاد دفترچه تلفن اینترنتی

۴۶۱	۱۸-۱. برنامه ریزی برای ایجاد جدول ها.....
۴۶۴	۱۸-۲. ایجاد متو.....
۴۶۴	۱۸-۳. افزودن رکورد به دفترچه تلفن.....

مقدمه

اینترنت یکی از عجایب قرن حاضر است که نه تنها موسسات و شرکت‌های دنیا را به یکدیگر وصل کرده است، بلکه خانه‌های افراد دنیا را نیز به یکدیگر متصل نموده است. امروزه تقریباً در هر خانه‌ای یک کامپیوتر وجود دارد و به اینترنت متصل است و با تمام افراد دنیا در تماس است.

وب، یک مدل ارتباطی قدرتمند است که می‌تواند ارتباطات تصویری، صوتی، و متنی، یا به‌طور خلاصه ارتباطات چندرسانه‌ای را برای افراد فراهم کند. همگان سعی می‌کنند با طراحی و برنامه‌نویسی وب‌سایت، خودشان، عملکردشان و خواسته‌هایشان را به جهانیان عرضه کنند. به همین دلیل، امروزه ابزارهای متنوعی برای طراحی و برنامه‌نویسی وب‌سایت‌ها تدارک دیده شده‌اند.

زبان PHP یکی از ابزارهای ساده و قدرتمند برای برنامه‌نویسی وب‌سایت‌ها است. این زبان، یک زبان اسکریپتی سمت سرور است که از زیبایی‌های این زبان، سهولت یادگیری، آسانی به‌کارگیری، و Open Source بودن آن است. این نرم‌افزار به‌طور رایگان در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. از ویژگی‌های این زبان، سهولت ترکیب با HTML و زبان اسکریپتی JavaScript است. PHP را با این دو زبان ترکیب کنید و از برنامه‌نویسی وب‌سایت لذت ببرید.

PHP به خوبی و به‌طور آسان با سیستم پایگاه داده‌ی MySQL ترکیب می‌شود که یک پایگاه داده‌ی رابطه‌ای است. در این کتاب، دستورات SQL، پایگاه داده‌ی MySQL، چگونگی ارتباط PHP با این پایگاه داده نیز مورد بررسی قرار گرفته است. پایگاه داده‌ی MySQL یک نرم‌افزار رایگان است و از سایت www.mysql.com قابل برداشتن است.

نرم‌افزارهای متعددی برای برنامه‌نویسی با PHP ارائه شده‌اند که در این کتاب از EasyPHP استفاده شده است. این نرم‌افزار را از سایت www.easyphp.org دریافت کنید. برای آشنایی با HTML، مطالبی تهیه شده است که در وب‌سایت انتشارات وجود دارد و قابل دانلود کردن است.

مثال‌های متنوعی در این کتاب مطرح شده‌اند تا مفاهیم PHP به آسانی برای خواننده روشن شوند. چند پروژه بزرگ نیز طراحی و برنامه‌نویسی شده‌اند. کدهای این پروژه‌ها در سایت انتشارات علوم رایانه با آدرس www.olomrayaneh.net موجود است که علاقه‌مندان می‌توانند آن‌ها را دریافت کنند.

بابل، پاییز ۱۳۹۱

عین‌الله جعفر نژادقمی

jghomim@yahoo.com